

tárgykód: BMEGEÁTAKM1, BMEGEÁTBM11, BMEGEÁTBT11
tárgynév: Az áramlástan alapjai, Áramlástan I., Áramlástan
félév: 2020-2021-II
dátum: 2021.06.10. csütörtök

ÍRÁSBELI VIZSGA FELADATSOR

KÉREM, FIGYELMESEN OLVASSA EL AZ ALÁBBIAKAT!

Az írásbeli vizsga feladatlapot az adott vizsga NEPTUN-ban meghirdetett kezdési időpontja előtti 15 percben töltjük fel a Teams csoport és a tárgyhonlap e félévi „vizsga” alkönyvtárába. Innen tudják letölteni az írásbeli vizsga feladatsort. A file nevében a dátum beazonosítja az aznapi vizsga feladatsort, de azért ezt kérem, ellenőrizték! Ha most ezt olvassák, akkor valószínűleg jó file-t töltöttek le.

Kidolgozási idő: 120 perc (9:00h-11:00h)
Beküldési határidő: a kidolgozási idő lejártá után 30 percen belül (11:30h-ig)
Beküldés módja: 1db PDF, email: „sudajenomiklos@gmail.com” címre.

A kérdésekre adott válaszait tollal, álló A4 lapokra készítse el írásban: törekedjen az olvasható kézírásra, rendezett, követhető külalakra!

Minden lapon felül szerepeljen:

- dátum, teljes neve, aláírása, NEPTUN kódja
- tárgykód, tárgynév
- kérdés sorszáma (a kérdést nem kell leírni, csak a választ)
- ha több oldalra dolgoz ki egy kérdést, akkor az oldalszám is.
- ha választ több oldalon dolgozza ki, akkor a lap aljára kérem, írja oda: „folyt.köv.”

Minden oldalt a lehető legjobb felbontásban szkenneljen be vagy fotózzon le megfelelő fényben, felülről, az álló A4 lapokra merőlegesen, legyen éles a kép stb.

Beküldendő filenév „BMEGEÁTARAM_20210610_vizsga_NÉV(NEPTUNKód).pdf” legyen!

A kidolgozási idő letelte után elegendő ideje (30 perce) van a beküldendő PDF file elkészítésére és a beküldésre. Ha problémája akad, kérem, mielőbb jelezze a fenti emailen ill. Teams-ben!

Kérem, a vizsgaírásbelijét egyetlen email-ben, egyetlen PDF formátumú file-ban email mellékletként küldje vissza a „sudajenomiklos@gmail.com” címre a megadott határidőig!

Az írásbeli dolgozat beküldésével elfogadja, hogy a beküldés tényét egy nyilatkozatnak tekinthetem arról, hogy Ön a feladatokat önállóan oldotta meg, nem vette igénybe senki más segítségét. Ha ennek ellenkezőjéről megbizonyosodom, akkor a részben vagy teljesen azonos, másolt stb. feladatmegoldások esetén megoldást nem értékelem. Továbbá határidő után beküldött dolgozatot sem értékelek.

Jó munkát!

Dr. Suda Jenő Miklós adjunktus, tárgyfelelős
Áramlástan Tanszék / GPK / BME

A VIZSGAKÉRDÉSEK A TÚLOLDALON!

tárgykód: BMEGEÁTAKM1, BMEGEÁTBM11, BMEGEÁBTB11
tárgynév: Az áramlástan alapjai, Áramlástan I., Áramlástan
félév: 2020-2021-II
dátum: 2021.06.10. csütörtök

VIZSGAKÉRDÉSEK

ELMÉLETI TESZTEK (5×1p=5p)

T.1) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

A g nehézségi erőtérről U potenciáljának mértékegysége:

- A) $\frac{m}{s}$
- B) $\frac{m^2}{s}$
- C) $\frac{m}{s^2}$
- D) $\frac{m^2}{s^2}$
- E) $\frac{m^3}{s}$

T.2) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

Karikázza be a jó válasz vagy válaszok betűjelét! Az Euler-egyenlet levezetésekor használt súrlódásmentes közeg feltétel, mint egyetlen feltétel következménye az, hogy az Euler-egyenletben nem szerepelhet az elemi folyadék rész...

- A) ... felületén nyomáseloszlásból ható, felülettel párhuzamos irányú erőhatást kifejező tag.
- B) ... felületén csúsztatófeszültségből ható, felülettel párhuzamos irányú erőhatást kifejező tag.
- C) ... felületén nyomáseloszlásból ható, felületre merőleges irányú erőhatást kifejező tag.
- D) ... felületén csúsztatófeszültségből ható, felületre merőleges irányú erőhatást kifejező tag.
- E) ... tömegére ható erőtérből származó erőt kifejező tag.

T.3) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

Mely megállapítások igazak az impulzustétel alábbi alakjára? Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

$$\int \underline{v} \cdot \rho \cdot (\underline{v} \cdot d\underline{A}) = \int \rho \cdot \underline{g} \cdot dV - \int p \cdot d\underline{A} - \underline{R} + \underline{S}$$

- A) Az impulzustétel fenti alakja instacioner áramlás esetén nem alkalmazható.
- B) Az impulzustétel fenti alakja nem tartalmazza a súrlódásból származó erőt kifejező tagot.
- C) Az impulzustétel fenti alakja tartalmazza a folyadék tömegére ható, erőtérből származó erő tagot.
- D) Az impulzustétel fenti alakja nem tartalmazza az impulzusáramvektort.
- E) Az impulzustétel fenti alakjában szereplő $\underline{R}$ az ellenőrző felületen belüli testről a folyadékokra ható erő.

T.4) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

A turbulens csőáramlásra a csőszűrlődési tényező kiszámításához az alábbi összefüggés az ún. Blasius-formula:

- A) $\lambda_{turb} = \frac{64}{Re}$
- B) $\lambda_{turb} = \frac{0,316}{Re}$
- C) $\lambda_{turb} = \frac{0,316}{\sqrt[4]{Re}}$
- D) $\lambda_{turb} = \frac{Re}{16}$
- E) $\lambda_{turb} = \frac{16}{Re}$

T.5) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

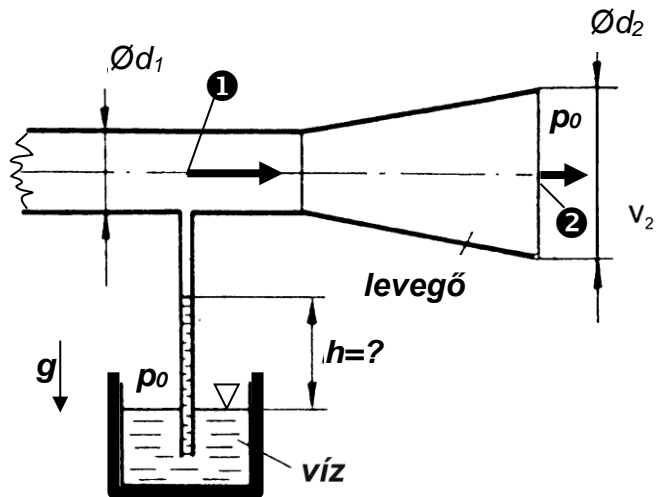
A valóságos folyadékokra, $\rho = \text{áll.}$ és $\mu = \text{áll.}$ esetén érvényes mozgásegyenlet az alábbi módon írható fel:

- A) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} - \frac{1}{\rho} \text{grad} p - \nu \Delta \underline{v}$
- B) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} + \frac{1}{\rho} \text{grad} p + \frac{\mu}{\rho} \Delta \underline{v}$
- C) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} - \frac{1}{\rho} \text{grad} p + \nu \Delta \underline{v}$
- D) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} + \frac{1}{\rho} \cdot \underline{\Phi} \cdot \underline{\nabla}$
- E) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} - \frac{1}{\rho} \cdot \underline{\Phi} \cdot \underline{\nabla}$

tárgykód: BMEGEÁTAKM1, BMEGEÁTBM11, BMEGEÁTBT11
tárgynév: Az áramlástan alapjai, Áramlástan I., Áramlástan
félév: 2020-2021-II
dátum: 2021.06.10. csütörtök

1. FELADAT (10p)

A mellékelt ábrán látható vízszintes tengelyű $d_1=100\text{mm}$ csővezeték végén egy veszteségmentes diffúzor ($d_2=150\text{mm}$) található. A csőben állandó mennyiségű levegő áramlik, amely a csővégen a szabadba (p_0) áramlik ki $v_2=20\text{m/s}$ átlagsebességgel. Az alsó, szabadfelszínű víztartályból ebben az áramlási állapotban a csatorna oldalfalához kapcsolódó csövön éppen h ismeretlen magasságba jut fel a víz.

FELTÉTELEK: $\mu=0$; $\rho=\text{állandó}$

ADATOK: $p_0=10^5\text{Pa}$; $g=10\text{ N}\cdot\text{kg}^{-1}$;
 $\rho_{\text{víz}}=10^3\text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$; $\rho_{\text{lev}}=1,2\text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$

KÉRDÉSEK: Számítással határozza meg

- a h magasságot,
- az „1” keresztmetszetbeli p_1 statikus nyomást!
- az A_1 és A_2 keresztmetszetbeli térfogatáramokat,
- és a levegő tömegáramát!

MEGOLDÁS

tárgykód: BMEGEÁTAKM1, BMEGEÁTBM11, BMEGEÁTBT11
tárgynév: Az áramlástan alapjai, Áramlástan I., Áramlástan
félév: 2020-2021-II
dátum: 2021.06.10. csütörtök

2. FELADAT (10p)

Mexico City repülőterének $z=2250\text{m}$ tengerszint feletti magasságban fekvő kifutópályáján az indulásra váró repülőgép utasterében a nyomás a helyi környezeti nyomás, a hőmérséklet pedig 15°C . Felszállás után a repülőgép rövid idő alatt eléri a $z=8500\text{m}$ -es utazómagasságot. Az utazómagasságon az utastér nyomását $0,75 \cdot 10^5\text{Pa}$ értéken tartják, miközben az utastér hőmérséklete 15°C marad, mert nem működik tökéletesen a klímaberendezés.

ADATOK: I.S.A. adatok: $z_0=0\text{m}$, $p_0=101325\text{Pa}$, $T_0=288\text{K}$
Ebben a példában $g=9,81\text{N/kg}$ értékkel számoljon!
 $R=287\text{ J/(kg}\cdot\text{K)}$

KÉRDÉSEK:

- A)** Izoterm atmoszféra feltétellel határozza meg, hogy utazómagasságon mekkora és milyen irányú az utastér $30\text{cm} \times 45\text{cm}$ téglalap alakú ablakára ható erő!
- B)** Rajzolja fel egy diagramba a p környezeti nyomás z tengerszintfeletti magasság szerinti változását izoterm atmoszféra feltétel esetén!
- C)** Jelölje a B) pontban felrajzolt diagramban az a) tengerszinten, b) repülőtéren és c) utazómagasságon repülőgépen kívül és d) utazómagasságon a repülőn belül a $(p; z)$ pontokat! Mindegyik ponthoz adja meg a $(p; z)$ koordinátákat!

MEGOLDÁS

tárgykód: BMEGEÁTAKM1, BMEGEÁTBM11, BMEGEÁBTB11
tárgynév: Az áramlástan alapjai, Áramlástan I., Áramlástan
félév: 2020-2021-II
dátum: 2021.06.10. csütörtök

3. FELADAT (10p)

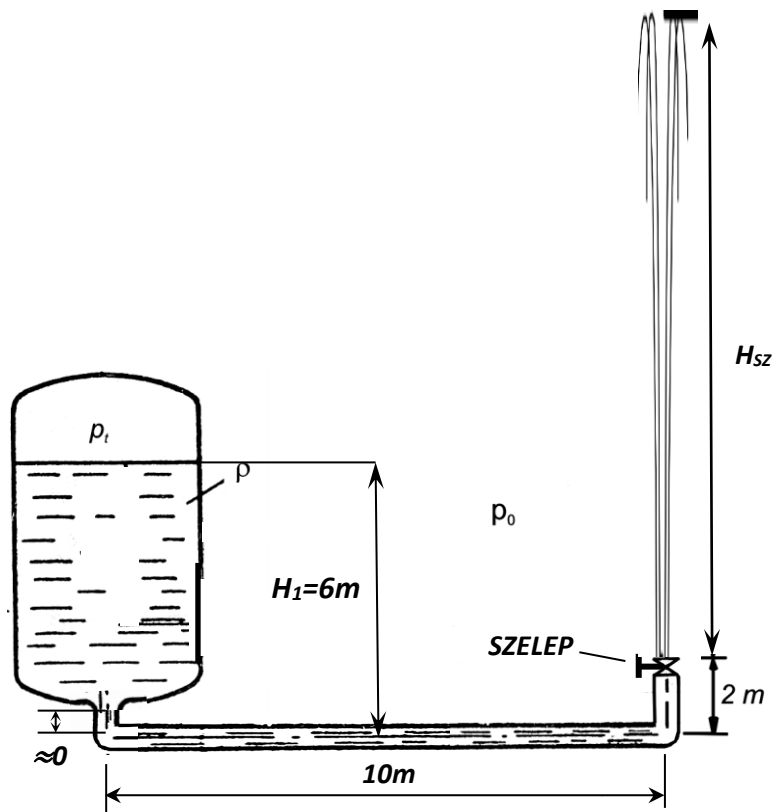
Az ábrán látható $p_t=3 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomású, $H_1=6 \text{ m}$ szintig töltött zárt tartály aljára egy elhanyagolható hosszúságú függőleges csőszakasz után egy állandó keresztmetszetű ($\varnothing_{\text{cső}}=50 \text{ mm}$), összesen 12 m hosszúságú cső csatlakozik. A cső 10 m vízszintes szakaszát követő 2 m hosszú függőleges szakaszának végén egy alapállapotban teljesen zárt szelep található.

ADATOK:

$p_t=3 \cdot 10^5 \text{ Pa}$	$p_0=10^5 \text{ Pa}$
$\rho_{\text{víz}}=1000 \text{ kg/m}^3$	$g=10 \text{ N/kg}$
$\mu=0$	$\rho=\text{állandó}$
$A_{\text{tartály}} \gg A_{\text{cső}}$	$A_{\text{ki}}=A_{\text{cső}}$

KÉRDÉSEK:

- A)** Mekkora a víz gyorsulása a csővégi kiáramlási keresztmetszetben a szelep hirtelen nyitásának $t_0=0 \text{ s}$ időpillanatában?
B) Mekkora a szökőkút H_{sz} magassága stacioner áramlási állapotban?

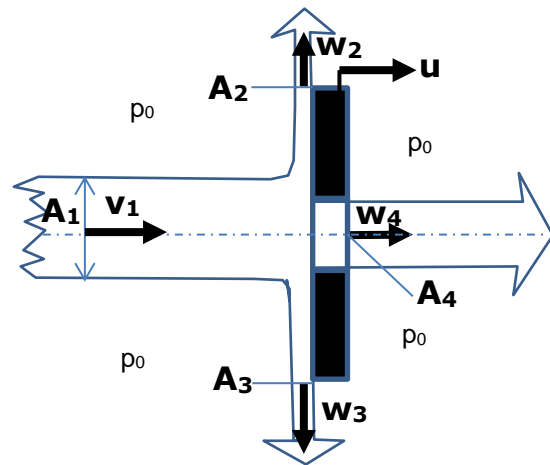

MEGOLDÁS

tárgykód: BMEGEÁTAKM1, BMEGEÁTBM11, BMEGEÁBTB11
tárgynév: Az áramlástan alapjai, Áramlástan I., Áramlástan
félév: 2020-2021-II
dátum: 2021.06.10. csütörtök

4. FELADAT (10p)

Az A_1 keresztmetszetű, vízszintes tengelyű víz szabadcsugár állandó $v_1=25\text{m/s}$ abszolút sebességgel áramlik A_1 keresztmetszeten. A vízcsugár útjába egy lyukas (A₄), mozgó tárcsát teszünk: a tárcsa síkja merőleges a rááramló vízcsugár tengelyére. A tárcsa szélein az eltérített vízcsugár leáramlik (A₂ ill. A₃ jelű keresztmetszeten), a tárcsa koncentrikus nyílásán (A₄) pedig a víz keresztüláramlik. A tárcsa állandó $u=-5\text{m/s}$ nagyságú sebességgel mozog, tehát a vízcsugárral ellentétesen, az ábrán balra, a berajzolt nyíl irányával ellentétesen. A tárcsához rögzített koordinátarendszerben értelmezett $\underline{w}$ relatív sebességeket ($\underline{w}=\underline{v}-\underline{u}$) is jelöltük az ábrán. (A nyilak hossza nem tükrözi a nagyságukat.)

FELTÉTELEK: $\rho=\text{áll.}$, $\mu=0$, a nehézségi erőter hatása elhanyagolható, stacioner állapot.

ADATOK: $p_0=10^5\text{Pa}$, $g=10\text{N/kg}$; $\rho_{\text{víz}}=1000\text{kg/m}^3$; $A_1=200\text{cm}^2$; $A_4=50\text{cm}^2$

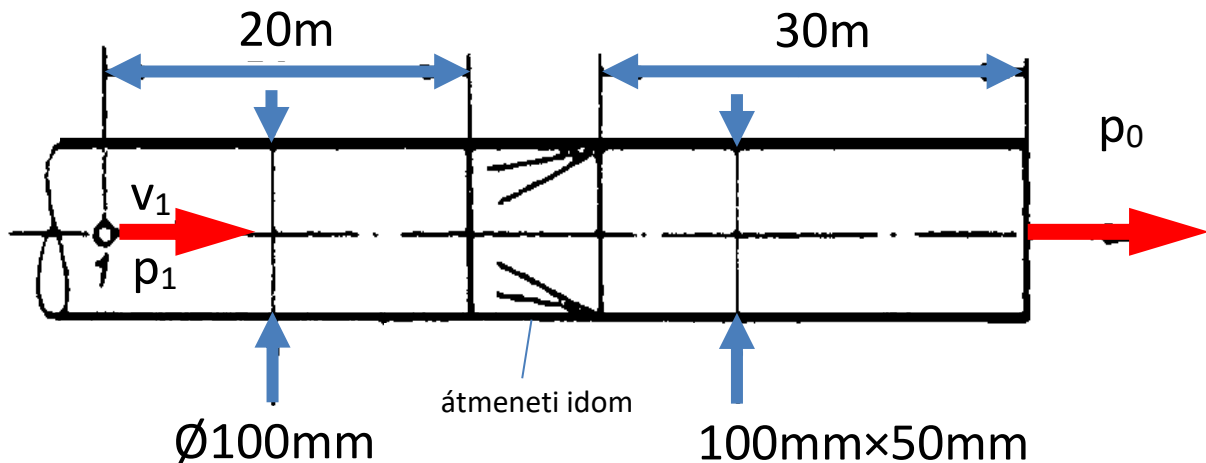
KÉRDÉS: Határozza meg a tárcsára ható erőt! $\underline{R}=?$

Megjegyzés: Kérem, rajzolja be az ábrába az Ön által felvett koordináta-rendszert egyértelműen jelölt koordináta-tengelyekkel és -irányokkal, illetve jelölje be számításához használt ún. A_{ef} ellenőrző felületet! Ezek nélkül a megoldása elvi hibás, nem értelmezhető!

MEGOLDÁS

tárgy kód: **BMEGEÁTAKM1, BMEGEÁTBM11, BMEGEÁTBT11**
 tárgy név: **Az áramlástan alapjai, Áramlástan I., Áramlástan**
 félév: **2020-2021-II**
 dátum: **2021.06.10. csütörtök**

5. FELADAT (10p)

Az ábrán egy két szakaszból álló légcsatorna látható. A baloldali első egy kör keresztmetszetű ($\varnothing D_1=100\text{mm}$), $L_1=20\text{m}$ hosszú csőszakasz. A jobboldali második egy téglalap keresztmetszetű ($A_{\square}=100\text{mm}\times 50\text{mm}$), $L_2=30\text{m}$ hosszú légcsatorna-szakasz. A szakaszokat középen egy veszteségmentes átmeneti idom köti össze. A légcsatorna a p_0 nyomású szabadba nyílik. A légcsatorna tengelye vízszintes, belső fala hidraulikailag simának tekinthető. A légcsatornában levegő áramlik a csatornát teljesen kitöltve. A levegő átlagsebessége az „1” keresztmetszetben ismert: $v_1=10\text{m/s}$ értékű.

FELTÉTELEK: $\rho=\text{áll.}; \mu=\text{áll.},$ stacioner áramlás

ADATOK: $v_1=10\text{m/s}; g=10\text{ N/kg}; \rho_{\text{lev}}=1,2\text{ kg/m}^3; \nu_{\text{lev}}=15\cdot 10^{-6}\text{ m}^2/\text{s}; p_0=10^5\text{ Pa}$

KÉRDÉSEK:

- A)** Határozza meg a szakaszokra jellemző Reynolds-számokat és csőszűrlődési tényezőket!
B) Határozza meg az „1” pontbeli túlnyomást! $(p_1-p_0)=?$

MEGOLDÁS

tárgykód: BMEGEÁTAKM1, BMEGEÁTBM11, BMEGEÁTBT11
tárgynév: Az áramlástan alapjai, Áramlástan I., Áramlástan
félév: 2020-2021-II
dátum: 2021.06.10. csütörtök

6. FELADAT (10p)

Az amerikai űrsiklót hordozó BOEING-747 repülőgép („747 Shuttle Carrier Aircraft (SCA)”) a saját tömegén ($m_1=145$ tonna) túl az űrsikló $m_2=113$ tonna tömegét is hordozta. Szélcsendben, állandó magasságot és állandó v repülési sebességet tartva a gépegyüttesre jellemző ellenállástényezője éppen 0,06 értékű, a siklószám pedig $S=c_f/c_e=10$ értékű. A gépegyüttes összes referencia felülete $A_{ref}=511\text{m}^2+250\text{m}^2=761\text{m}^2$.

ADATOK: $\rho_{lev}=1,2\text{kg/m}^3$; $g=10\text{N/kg}$.

KÉRDÉSEK:

- A) Számítsa ki ekkor a gépegyüttes v repülési sebességét!
- B) Számítsa ki ekkor a gépegyüttesre ható aerodinamikai ellenálláserőt és felhajtóerőt!
- C) Számítsa ki ekkor a gépegyüttes aerodinamikai veszteségteljesítményét!
- D) Mekkora viszont a BOEING-747 erőtényezői akkor, ha űrsikló nélkül háromszor akkora sebességgel repül, és a siklószáma 18 értékű, és az aerodinamikai veszteségteljesítménye pedig $P_{ae}=23,495$ MW!

MEGOLDÁS